

растването на революцията в Далмация, Унгария, в руската и австрийската части на Полша и по всички славянски земи. В представите на българската общественост въпросът се свързва и със следвания курс от Наполеон III. Още през май 1860 г. Др. Цанков препечатва извадки от статия във в. „Конститусионел“, за да обясни френската политика. Според цитирания източник Франция „не ся мъчи никак да събори династии“, напротив, разпростирайки влиянието си навън се стреми всъщност „да примири царете с народите“. Това тя поискала да направи в Парма, Модена, Тоскана и в Румъниите“, заключава в. „България“³⁹.

По отношение Наполеон III Раковски отначало храни илюзии, но забелязвайки двойственост в политиката му, по собствен път стига до верни обективно заключения⁴⁰. Главна тема в следващите вестници на Раковски „**Бъдущност**“ и „**Бранител**“ (1864) е развитието на **Източния въпрос и неговите перспективи**, съгласно „истинний ход“ на днешната европейска политика. Мнението на редактора е изразено още в уводната статия в бр.2 на „Бъдущност“ и то е категорично: „Великите държави, кои днес държат кормилото на самодържавната власт в Европа“ не обръщат внимание, че Въсточният въпрос принадлежи на други народи, които не са имали до сега „глас“ в „гражданския свят“, но никога не са се отказвали от това си народно право. Ключът за решаването на въпроса, по думите на Раковски, е в техните ръце. Българският публицист коментира също полския въпрос и международните последици от Януарското въстание (1863 г.). Дипломатическите усложнения между великите сили покрай него дават повод Раковски да изкаже едно съзряло у него твърдо убеждение: „истина [е], че онова, което не може да реши дипломатическото перо, решава го сабята“⁴¹.

Сред политическите процеси извън границите на Османската империя, които са отразявани регулярно от българска страна, са и **легалните борби на народите, живеещи под австрийска власт**, за промяна на техния политически статут. Събитията, предхождащи и съпътстващи преобразуването на Австрийската империя в двуединната монархия Австро-Унгария, са обект на наблюдение от почти всички българските редактори и журналисти. Първи насочват поглед към този процес Иван Добровски в „Мирозрение“, след него Ал. Екзарх.

На страниците на в. „България“ Драган Цанков отделя значително място на вести за легалния натиск, упражняван от унгарци, хървати и чехи спрямо Виенския двор. По този косвен път редакторът се стремял да насърчава сънародниците да упорстват във водената с легални средства борба за църковна самостоятелност и равни права. От ноември 1859 г. той съобщава за унгарските искания по възстановяване на стари техни права и на някои закони от 1848/1849 г.; инфор-